

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (Budapesti napló: nemzeti színészetünk helyzete, Dunánk jege elment, irodalmi újdonság, nemzeti játékszin; 'sa't.; Róth Mihály †; budapesti hangászegyesület; vasmezei közgyűlés az ujonczozás ügyében; békésmegyei hírek; észrevétel a zártkörök iránti vádra; különféle; 's a' t.) Amerika. Portugália. Spanyolország (surlódás a' francziákkal; 's a' t.) Anglia (O' Connell Francziaországgal fenyegetőzik; a' halálos büntetés ügyében; 'sa't.) Francziaország (a' titkos költségek vitatása; 's a' t.) Törökország. Belgium. Oroszország. Schweiz. Németország. Olaszország. Svédország. Aden. Legujabb hírek. Pénzkelet. Dunavizállás. —

Magyarország és Erdély.

Budapesti napló. Nemzeti színészetünk ügye jelenleg átmeneti korszakának küszöbén áll, az országos választmány ugyanis husvételre a' nemzethez illő készülékekkel kívánja mostani előleges kezelést folytatni és illetőleg kiegészíteni. Ha tehát valaha, ugy most bizonyosan kitűnő szükség van arra, hogy e' tárgyat folytonos figyelemmel kísérjük a' nyilvánosság eszközei, 's mindent szóba és vitatás alá hozzanak, mi ezen ügyet bármi oldalról fölvilágosítja, vagy legalább iránta közfigyelmet 's illő gondot ébreszthet. Ez okból említők utólsóelőtti számunkban, miszerint kellemetlen hír kering színészek jelesbjeiről, mintha ezek túlfeszített követelések által e' fejlődni kezdő nemzeti intézetet tönkre akarnák juttatni, vagy legalább üdvös előhaladásában gátlani. Mi már akkor nyilvánítottuk erős hiedelmünket, mely szerint színészek műveltebbjeiről illyesmit föltenni nem bírunk, mint t. i. olyanokról, kik eddig keserű nélkülözések 's elméllőztetések daczára is folyvást szilárdul buzogtak fővárosi pályájakon megmaradni, mellyről néhányat közülök nem pénzkövetelés, hanem meggyőződés-szülte férfias elvek távolítottak el rövid időre, 's ismét visszahoztak körünkbe, mihelyt azon körülmények elhárultanak, mellyek őket a' szomorú vándorbothoz nyulásra kényszeríték. 'S erős hiedelmünkben nem csalatkozánk; gondos tudakozódás után örömmel értesíthetjük t. Olvasóinkat, miszerint színészek jelesbjei e' díszes nevezetre csakugyan érdemesek, mert részszert nem tettek túlzó követeléseket, mint például Fánegy, ki csak 100 pgő frtot kér (tehát nem követel) havonként, mit tekintvén rendezői fáradozását és színpadon általánosan megismert többoldalu használhatóságát, senki nem fog tán szerénytelen kérelemnek mondhatni, részint pedig nem is nyilatkoztak e' tárgyban az országos választmányi igazgatóság előtt, mint például Lendvayné, ki önérdemét ismervén szerényen fogja bevárni Megyerivel 's egyebekkel együtt, hogy azokat illőn méltányolják azok, kik e' tekintetben sorukon könnyíthetnek. E' szerint tehát színészeket e' tekintetben semmi alapos vád nem érheti, mit annál inkább tartottunk szükségesnek megemlíteni, mivel több részről igen kiméletlen kifakadás történt ellenük, mi hitelükre nézve ártalmas lehetne, 's egyébiránt az intézetre is káros következményeket hártathatna, miután sokan vannak, kik tán kisújjokat is oda adnák, ha nemzetiszínházunk bezáratását eszközölhetnék, vagy legalább szellemi hanyatlását előmozdithatnák. Záradékol nem lesz talán helytelen néhány szóval érinteni, mikép a' színészek havidíjait emelni, mennyire t. i. az intézet pénzereje engedi, egyéb okokon kívül ez is ajánlatossá teszi: Színészek öltözetre sokat kénytelenek költeni, hogy illő diszszel léphessenek föl, 's még is fizetdomásu, miszerint énekesnők gyakran ruhapénzt is szoktak kapni, ámbár kizetésök is sokkal nagyobb, holott ezek sokkal kevesebb szerepben lépnek föl mint a' színésznők és színészek. Illy egyenetlen arányzat mellett ha némi nehezítés lepi meg színészeket, kik évek óta izzadnak nehéz pályájakon 's öregségükben koldusbotot kénytelenek látni magok előtt, azt valóban senki nem fogja csodálhatni, mert ők is emberek, és nem ok nélkül keseredhetnek el, ha látják, hogy ők, kiket az országgyűlés és közvelemény nemzetiség terjesztőinek nevez, szükséggel küzdenek 's jövődő sanyargásnak tekintnek fenyegető szeméibe. Színészek habár nem követelik is, hogy díjaik a' dalszínészekével egy fokra állíttassanak; de méltán ohajthatja mindenki, hogy legalább ollyas történjék a' színészséggel, mi vele a' jelen inségit felejtethesse 's jövődőre is biztosítsa, ezt pedig nyugpénzről gondoskodás által érhetni el, 's mig ez folyamatba nem jövőd, addig nem vehetni egészen rossz néven színészeknek, ha gyermekeik és saját öregségök vigasztalhatlan sorsának előrelátása ügyszereketök alapkövét megrendíti, 's végre az elcsüggedés könnyűvel végkép elmosa! Legyünk méltányosak, ha másoktól viszont méltányosságot akarunk követelni. Biztosítsuk legalább a' szükség legkínosb fájdalom ellen kiszolgált színészek örömtelen végnapjait, 's meg vagyunk győződve, hogy fölládozás-tesz pályájakon kétszerezett buzgalommal fognak haladni tökély felé. De ismétljük: legyünk méltányosak 's ne kívánjunk aratni ott, hol nem is vetettünk! — E' napokban jelent meg a' budai kir. egyetem bőtüivel. „Kegyencz“, szomoruj. 5. felv., irta Teleki László gr.; ára 1 fr. 40 kr. pgőben; a' kiadás díszes, és a' színműben csupán azt sajnálhatni, hogy terjedelme 's elrendezése miatt alig fog színpadra juthatni. Egyébiránt örömmel üdvözöljük a' fiatal író e' nehéz de szép pályáján, 's őszintén ohajtuk, bár minél több jeles virágot ültetne dráma művészetünk nem igen termékeny kertjébe! — Dunánk jege többször megmozdult már 's tegnapelőtt óta az óbudai szigetből a' görög templomig egészen tiszta 's a' közlekedés csolnakokon minden akadály nélkül történt; vidéki híreink szerint a' Duna jege mindenütt annyira parázsult már, hogy minden pillanatban tova takarodását várták, minél fogva kártékony vízáradáستól többé nem tarthatni annál kevésbé, mivel 11 kén esti 10 óra tájban a' budapesti jég teljesen takarodásnak indult 's egész éjjel folyvást haladt szinte reggeli 4 óráig, midőn a' csepeli szoros sziget-főnél és Promontórnál torlani kezdett 's a' víz félelmes magasságra szemlátomást duzzadni. Budapest alvidéke már is rettegett, lakosi némi része biztosabb helyre hordozkodni kezdte, sokan a' heti vásáron kenyérral 's egyéb szükséges élelemmel siettek ellátni magokat az 1838ki árviztől remegtőkben 's akkor tapasztalt inségükön okulva. A' víz 19 lábba 's 4 hüvelykre magasult 's majd kicsordultig teli volt a' fo-

lyam medre. A' pesti parttól mintegy 60 ölnyire a' Duna medrében próbára épített jégtörő-czölöpgát irtóztató robajjal szelte hasgatta az erőszakkal ellentóduló jégtorlaszokat 's mozdulatlan rendületlen daczolja sértetlenül maradt annyi fogadás kudarczára! Számos szekerésztesti szekér 's 300 pattantyus, töltés- 's gátesinálással vagy megújítással foglalkodott; a' dunamelléki kalmárság is áruinak minden lehető mentési és biztosítási módjairul aggódva gondoskodék az özön ellen; a' városi kapitányság egész éjjel a' szorgalmasan betömött csatornatorkokat 's alantabb helyeket vizsgálgatta, hogy a' véletlen árvizrohanást elháríthassa 's ime tegnap reggeli 8 óra után, 19' 4''-ről szemlátomást lohadni kezdte a' bőszenő elem, 's apadtával és jegével minden aggodalminkat, minden legkisebb kár nélkül a' testvér két fővárosra nézve, elsodrotta, ezt annál biztosabban állíthatjuk, mivel hiteles hír szerint a' szomszéd aldunai jégtorladékok is utnak iramodtak már. — Nemzeti színpadunkon f. hó 5ikén „Szerelem mindent tehet“, vigj. 4. felvon., Holbein után f. Komlóssy, adaték; 6ikén „Gyászvitézek“, dráma 4. felv. Szigligetitől, 7ikén „A' levelezés“, vigj. 2. felv. francziából fordítva, és táncjáték; Sikán Nádorunk ő cs. kir. főhgsége születésnapja ünnepére, a' színház pompás kivilágítása mellett: „Richard szentföldön“, dráma 5. felv., Lambert után ford. Szigligeti; Sikán Udvarhelyi jutalmára bérszűnettel „Büvös vadász“, dalmü 4 felv., Szerdahelyi fordítása szerint, Agatha szerepében Mochonaky Amália első színi próbáját tevő, itéletünket róla továbbra halasztjuk, most csak annyit, hogy a' nagyszámú közönség többször élénk tetszést nyilvánította, Éder Luiza (Anna) és Szerdahelyi (Gáspár) különös dícséretet érdemlenek, Erkel (Max) szava néhányszor tisztátlan volt, előadása pedig hanyag és kedvetlen; 9ikén: „Visszonyok hatalma“, dráma 5 felv., Robert után Joannovics Döme; 10ikén „Veszedelem nagynéne, vigj. 4 felv. Albini után Szigligeti által fordítva. N. I.

A' Mátyás királynak emelendő emlék felállításával foglalkozó társaság, nagygyűlést f. hó 22én délelőtt 10 órakor t. n. Pestmegye tanácskozási nagyobb termében tartandván: arra minden már aláirt, vagy azon alkalommal aláírni szándékozó honfi ezennel hivatalos. Kelt Pesten a' választottságnak 1841. martius 9. tart. üléséből. Nyáry Pál társasági jegyző. s. k.

Pesten f. hó 9kén jobb életre szenderült Róth Mihály az ált. iskolák fő-kormányzójának segédje, 's a' helybeli gymnasium igazgatója máj-és tüdőszorvadás következtiben. Sinylődése mellett, utolsó napjaig ágyban fekvő nem levén, örömet járt el hivatalában. Élt 60 évig 's tanított Temesvárott, Váczon, és Pesten 11. évig, azután a' szerzet főnökének titoknoká 16 évig 's végre a' pesti gymnasiumnak igazgatója 10. évig volt. Példás jámborság, tisztokörében pontosság, nyájassággal párosult szívesség jellemzék. Benne az ifjúságnak elvesztett gondos barátját, szükölködők kész jötevőjét, a' közügyelkes pártolóját sorsosi, baráti, ismerősi 's atyailag ápolt számos növendéki mélyen fájlalják, 's buzgón sohajtnak nyugalmat hamvaira. —

A' pestbudai hangászegyesület igazgató választmánya leghálásb köszönettel jelenti, hogy a' négy évet még alig túlhaladott Dániel Mária kisasszony azon hangverseny jövedelme felét (60. pengő ft.), mellyet f. e. február 18kán Törökbecsén (Torontálmegye) az ottani szegények és a' pestbudai hangászegyesület javára adott 's mellyben ő a' zongorán rendkívüli lángeszének bámulatos bizonyítványival lépé meg a' nagyszámú közönséget, a' nevezettegyesületnek szentelni sziveskedett. Továbbá jelenti, hogy az egyesület tagjai számára alapítandó nyugpénzintézet szabályai legfelsőbb helyen megerősítetvén visszaérkeztek, 's a' legközelebb közgyűlésen kihirdettetnek; végre, hogy az egyesület javára közelebbi husvétvasárnapon a' pesti német színházban Mendelssohn-Bartholdy Bódog „Pál“ című nagyszerű oratoriuma fog előadni. Továbbá a' pestbudai hangászegyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskola részvényesei február 28ki közgyűlése határozatából jelentetik: I.) hogy az énekiskolai egyesület 1840ki jövedelmei (néhány már előre fizetett részvényenvel együtt) 1804 ft., költségei 1203. ft. 6. krra terjedtek ezüstben. Az aláirt mennyiségből 1840. végeig még be nem fizettetett 243. ft. 20. kr. pgő. A' nevezett évre az egyszer mindenkorra ígért adományok 373. ft. 40 krral; évenkénti gyámpénzek 27. ft.; 211 (öt) forintos részvény 1055 ft., 9 (tiz) forintos részvény 90. ft.; 1. (tizenöt) forintos részvény 's 1. (husz) ftos. részv. voltak aláírva, ide számítván Liszt Ferencz conservatoriumi alapítványa évi kamatját is 82 ft. 40 krral, összesen 1663 ft. 20 kr., mind pengőben. II.) A' főpénztárban mult évről fenmaradt 606 ft., hozzá adatván a' már jelen évben bejött 400 p. ft. is, 's így összesen 1000. p. ft. biztos kamatra adatik. III.) Eddigi pénztárnok, Kiss Iván ur, f. e. február 26kán meghalálózván, az igazgató választmány megbízott, hogy helyébe ideiglen a' részvényesek köréből 60 pgő ft. tiszteleti díjjal más valakit iktasson. IV.) Jövő iskolai év kezdetétől fogva egy olasz nyelvmester alkalmazása rendeltetett. V.) Pyrker János László, egri patriarcha - érsek ő excjának f. esztendőben a' részvényesek közé jelöltetése közörrömmel fogadtatott. VI.) 1840ki majus 24-től fogva az énekiskola köv. ajándékokat nyert: 1.) Kohlmann Károly ur, pesti rézmetsző, a' növendékek nyilvános vizsgálatához meghívó-lap réztábláját ingyen metszette. Hasonlag a' jelen közgyűlésben tett nyilatkozata szerint a' jövő vizsgálat alkalmakor kiosztandó jutalmához egy díszes czimlap ingyen metszését ígérni sziveskedett. 2.) Artaria Ágoston ur, bécsi műáros,

23. darab nyomtatott énekhangmüvet küldött. 3.) Dolezsálek Antal ur, a vakok pestbudai intézetének igazgatója, két nyomtatott példányban Bartay Endre által szerzett „Sz. József“ misét adta négy énekszóra. 4.) Ugyanezt Pirlasca Domokos ur egy példányban ajándékozta az intézetnek. 5.) Cibulka Aloiz ur két egyházi latin dalt négy énekszóra (Veni Sancte, és, ad Communio-nem) kéziratban. 6.) Schodel Rozália assz. Haydn J. „szellemének“ kéziratban. 7.) Mechetti Péter ur, bécsi műáros, 21 füzet nyomtatott hangmüvet, 8.) Titl Emil ur, bécsi hangáskarmester 3 nyomtatott dalt. 9.) Májer István esztergami káplán ur az általa rézbemetszett szentképekből 16 ezüst forint értékű mennyiséget küldte az igazgatósághoz, s azok jövedelmét az énekiskola szegényebb növendékei javára szentelék. Ezek eladásából f. e. február 28ig 8 ft. 20 kr. vétetett be. VII.) Valamint e' nagylelkűségi becses adományok-ért az egyesület legszívesb háláját nyilatkoztatja: ugy az intézetet, mely az egykor keletkezendő nemzeti conservatorium alapjaul szolgáland, a' t. c. z. haza-fiak további pártfogásukba ajánlja s ujjolag felszólít mindent, ki nemzeti mi-veltségünk haladását, a' szépművészetek körében is, valódi szíven viseli: méltóztassék a' részvényesek sorába becses neve iktatásával e' már eddig is kedvező sikert mutató intézetet kegyesen gyámolítani. Mátrayl Gábor egyes. tit. s' énekiskola - igazgató.

S z o m b a t h e l y e n tavaszelő 2kán: Megyénk részéről tegnap tartott gyűlésnek főtárgyaiul szolgáltak az ujjonczállítás alatt a' megyei biztos által jegyzésbe tett egyes esetek, ugy több helység és szülék által benyújtott folyamodások, melyek következtében többek közt igazságosnak látták a' KK. és RR. elhatározni: 1) Hogy olly adózó család, mely a' mult ujjonc-adásakor akár sorsvonás akár fogadás által ujjoncot állított, ez uttal, habár valamely tagja ismét sors szerint beállítandó volna is, ezen teher alól mentes legyen. 2.) Olly esetekben, hol a' szülék elaggott koruk miatt a' gazdaság folytatására valóságosan tehetetlenek, habár több gyermekök volna is, de az egyen kívül mind kiskoru és neveletlen, ezen egy, ujjoncznak ne állíttassék. — Ez alkalommal a' milly örvendetes volt egyfelől értenünk azon tudósítását biztosunknak, hogy a' megye által adandó ujjoncok nagyobb része többnyire önkéntesből állíttatott be, másfelől annál szomorítóbb volt azon értesítése, hogy a' sorsot vont legénység közül kettő olly iszonyodással volt a' katonáskodás iránt, hogy ennek kikerülésére egyik lábának négy, másik pedig kezének egyik úját vágta el. — Említést érdemel még ezen megyének azon követés-re méltó rendelete is, mely szerint keblebeli adózóinak lónevelésbeni ügye-kezeteik elősegítésére s' lovaik nemesítésére azon kívül, hogy esztendőnkint a' bábolnai kir. ménesből a' megyének különféle részeiben elosztva 25 — 30 da-rab ménlovat szokott ugratás idején kikérni és tartani, mind a' nemesi, mind a' házi pénztárból magok a' KK. és RR. is több darabot szoktak a' középponti állomásra vásárlani, melyek az adózóknak nagyobb részben ingyen, a' ne-meseknek pedig a' mén árához és tulajdonihoz mérsékelt bérért szolgálnak. Ezen intézkedés jótékonyágáról s' igen nagy hasznáról a' megyei RR. e' gyű-lésen folytatán ujjolag meggyőződven, elhatározták a' megyei ménlovak számát ismét kettővel szaporítani, mely határozat annál gyorsabb foganatot nyert, mivel ennek teljesítésére egyik thiránk négy nemes fajú ménjét ajánlá, mel-lyekből 3 azonnal, darabja 400 pfton, meg is vásároltatott, a' 4ik pedig más kettőért, melyek már 8 esztendei szolgálat után a' további tenyésztésre al-kalmatlanokká lettek, becsérletett. —

Debreczen Tavaszelő 7kén. Néhai Lakatos József utódjaul 30 választó közül 17nek szavazatával, szatmári pap t. Füsüs András ur választott meg. Mellette legtöbb szavazatot nyert debreczeni külvárosi lelkész Könyves Tóth Mihály. Midőn egy részről szívesen örvendünk Füsüs ur érdemlett megtisztel-tetésén: más részről méltán sajnáljuk, hogy az ékeszónoklatu K. Tóth M. hallgathatása végett, ezután is olly távollevő egyházbba kell járni. Különös, meggyőződésből eredt részvétellel pártolá e' férfiú ügyét—megismerve Füsüs urnak is érdemét, — az anyaiskola professorinak testülete s' az egész tanuló-ifjuság, ohajtva az egyházi szónoklatban utánozandót minél többször hallani. Reméljük, hogy a' kitünő tehetségekkel bíró, még csak 30 éves K. Tóth Mihály, mostani nyugalmas, s' elődei által múzák munkaszobájaul ava-tott lakhelyét, mint kezdé, nem sokára világot látandó kéziratival: „Erkölcsei Vezér“ és „Rationalismus és Supernaturalismus történeti előadása s' t. a' Török Pál által megindított egyházi beszédek gyűjteményében kijövendő munkáival, nyugodtan, tudományos művek írására használandja.

Békes megyéből: Febr. 16kán tartott Gyulán a' korona - vendégfoga-dóban a' felállítandó megyei kórház részire jövedelmezett csinos tánczvizalom. E' kórház létrehozatala iránt kevés évvel tétetvén ezelőtt lépések, azok el-forgása alatt néhány előbb-kelő tisztviselőnk fáradhatlan szorgalma s' az ügy lelkes pártolása által 1840 év végével kamatozó tőkéje 15,047 ft. 21 kr-ra rugott ezüstben; azóta szaporult a' mondott tánczvizalom jövedelmével s' az újévi tisztelkedések megváltásiból került 190 ft. 56 kr-ra. E' célra már má-sod évben a' szenvedő emberiséget forró kebellet pártoló néhai gr. Wenck-heim Ferencz özvegye szül. gr. Pálffy Borbála asszony a' megváltási jegye-ket tulajdon költségén nyomatja, e' fölött pedig egyébkint is bőkezűen ada-kozik. Miért hála e' köztisztelétü aszszonyaságnak; bár számos követőji talál-koznak! Vagyon e' fölött egy régiebb ugy nevezett Endrődy-féle r. kath. ala-pítvány, a' mellynek kamatozó tőkéje 14814 ft. 41 kr. ezüst. E' sommákat a' megyei főadószedő hiven s' dicséretesen kezeli. — Tegnap tartá Gyulán a' nemes-ség, mellynek összes száma mult évi nov. végén tartott tisztújítási összeírás szerint mintegy 160ra megyen, hadnagya választását, melly is legszebb renddel s' bár kissé hevesen, még is illedelemmel ment véghez; a' számosan jelen volt nemesség, mondhatni majd összes, (mert alig volt 10., ki ellenkező szándé-kát nyilatkoztatá), közakarattal választá meg hadnagyát, t. i. a' már e' hiva-talt a' nemesség egész megelégtülésére 17 év óta viselt Kis Antal thirót, ki is a' nemességnek ezen ismételve tanusított bizodalmit érzékenyül megköszön-

ven, hálája szünni nem akaró éljen kiáltásokkal viszonztatott. Kis hadnagynak választott Kis Dániel, nemesi adószedőnek Demkó István, ki e' hivatalt ed-dig is vivén, megyei számvevő ur hadnagy-választás előtt megkérve annak szám-adását megvizsgálta, s' választáson azok rendesletét s' a' számolót dicsérve említette; jegyzőnek Mogyoróssy János; mind a' négyen közkedvességü egye-dek. Januáriusi közgyűlésünkön hoszszas és velős vitatások után az ujjon-czok kiállításmódja elhatározatván, abban a' Rdek a' törvényhez szoros ra-gaszkodás mellett, minden az által engedett könnyítési eszköz használhatását elfogadták s' a' sorshuzásra és besorozásra olly férfiakból álló küldöttsége-ket neveztek, kiknek mind jártasságukban, mind lélekisméretességükben az ál-lítandó ujjoncok tökéletesen megnyughatnak; járásonkénti összeírásokkor azon-ban némelly elhárítandó nehézségek fordulván elő, e' végre f. hó 10re rend-kívüli közgyűlés hirdettetett. — B é k e s e n mult év közepe táján alakult egy ki-sebbszerű ugyan, de korszerűen haladni egészen eltökélt olvasó társaság, melly is azonnal minden magyar hirlapot, némellyeket két példányban is, járatott s' pénzbeli gyöngé tehetségihez képest, több magyar könyvet is szerzett; gyara-pítására e' sarjadó társaságnak a' békesi nskeblü hölgyek 62 darab csinos mü-vet sziveskedtek a' társaságnak ajánlani, mellyek febr. 18kán tartott táncz-vizalomkor kijátszatván, az azokból s' váltott belépti jegyekből a' társaság tisz-ta jövedelme mintegy 180 ezüst forint s' azok legezészerűbb hova fordíthatása iránt a' társaság legközelebb gyűlése fog határozni. E' zsenge társaságot pár-toló nőnemnek az egyesület forró háláját s' erős reményét nyilatkoztatja, hogy illy pártolás és szoros egyetértés mellett, némelly már mutatkozni kezdett fon-dorkodások ellenére is nemcsak fenállani, hanem növekedni is fog; adja az Ég! — A' Pesti Hirlap 15. számában olvastuk, hogy Békes vgyében is akad-nának pártrokoni a' panszlavismuskak. Megvallom, hogy ezt mint ittlakó nem tapasztaltam, de még nem is hallottam s' annál inkább csudálkoztam azt ol-vasván; mivel ezen megye a' magyar nyelv és magyarosodás előmozdításában mindenkor, és mindenben köz akarattal elkövetett mindent s' midőn annak elé-réséhez vezető tettek csak említették is, mind a' közönség által, mind magá-nyos körökben köz lelkesedéssel s' félre nem ismérhető igaz hazafüi öröm je-leivel fogadtattak. Ha talán egy két ollyas egyed találatnék is, azok ugyan nehezen fognak viszhangra találni s' annak nem léte miatt önként elcsendesül-nek. Hazát, tulajdon és hivatalos valamint társasági körében is kizárólag használt, anyanyelv nélkül, alig mernék hazának is nevezni, azért reményli min-den hazáját igazán szerető magyar, hogy kitűzött nagy és szent célja eléré-sére rá segíti nemzetünket a' magyarok Istene! — csak legyünk türedelmesek a' hazában létező más ajku honfeleink iránt s' igyekezzünk azokat saját meg-győződésük után magyarokká tenni, mert az erőtetett hazafiság, mihelyt részt talál, eláll a' hazafiság zászlója alól s' veszélyesb ellenünké válhatik bármely külföldinél. Azért férjfüi állhatatossággal, de egyszersmind a' legbiztosb és sze-lidebb módok által, küzdjünk egyes és közérővel a' nagy cél elérésére; így reményelhetjük fáradozásink biztos sikerét, s' áldani fogja az utókor a' mosta-nit, melly a' nem magyart is magyarrá s' hü nemzet-taggá tette. —

(A' zárt-körök elleni vádra.) A' Pesti Hirlap Zemplény felföldi levelezője tudósításának kivonatát olvasván a' 17dik számban, ámbár annak egy részéről a' szerkesztő 18dik számában nyilatkozott már, még sem tehetem, hogy meg-jegyzéseimet ne tegyem annak a' zárt körök iránti gunyos kifejezéseire. Zárt köröknek a' társasági élet természetiből folyólag mindenütt létezni kell s' lé-teznek is nemcsak ollyan népek között, hol születési kiváltságos osztályok vagynak, sőt ollyanoknál is, hol a' lehető legkökeletesebb egyenlőség léte-zik. Már a' miveltség különböző fokai, atyafiságos egybekötöttesek, barát-ságos hajlandóság, érdekek, keresetmód egyformasága magokkal hozzák a' különözést, és ha vagynak is vizalomhelyek, mellyekben minden osztály össze-egyedve mulat, lenni kell ollyanoknak is, hol némellyek az érdekelt helyze-teknél fogva külön válna megszokott kényelmekkel, tulajdon társalkodási szellemben kölesönös bizodalommal, tehát jobban tölthetvén idejüket zártkörö-ket formálnak. — Hogy néhol a' kiváltságos osztályok, és még azok között is némellyek, kik magokat magasabb helyzetben vélik, ismét külön zárt körök-be vonulnak, és magukat mindig más tésztaból gyurt valóságoknak képzelik, tagadni nem lehet; de hogy honunkban, hála a' magyar józan észnek! alkot-vány s' törvény lelkéből folyólag (minek kifejtése hoszas lenne) régiebb idők-ben is illy megkülönözések kevésbé léteztek, mint más aristocratiákban, és hála a' jelenkor szellemének, az elválasztó falak mind inkább enyésznek, és naponként többen látják által, hogy a' nemzet erejét egység, nem meghason-lás teszi és öregbíti, örömmel tapasztalhattuk. — Tartozom az igazságnak azon tapasztalásból folyó megjegyzéssel is, hogy az emberi gyarlóságból folyólag sokan a' magoknál ugy nevezett magosb helyzetekben állók különözését ol-csárolják s' ha nemzeti ségi gög annak kulfeje, méltán; azonban az alantabb állóktól ezek is épen ugy külön válnak. — Megavult szokások hirtelen nem változhatnak, hal vélekedések soha rögtön nem enyésznek, elégedjünk meg, hogy e' részben is halad nemzetünk, és reményem szerint nem sokára elérkezik azon fokra, mi a' társasági élet természetiből folyólag lehetséges.

Ezeket előre bocsátva a' zemplényi levelező állítására szállok. Nem is-mérve a' zemplényi társaságokat, és zártköröket, azokról itélni nem tudok: csak azt jegyzem meg, hogy hibákat javítani, egyeseké, ugy, mint társula-tokét kimélő, szelid, mintegy barátság szavaival legbizonyosabban lehet. A' levelezőnek ezen szavai: „A' paloták salonjai néha unalom-börtönök; hadd zár-kozzanak életmedvéik napkerülő szerelemmel talpas czimboráik körébe“; — nem képzelem micsoda társaságokat érdekelnek; én illyeneket magyar honban nem ismerem. — Hogy valamely társaság unalmas vagy mulattató, az viszony-lagos, és személyes izléstől függ. A' pesti különböző társaságokat vagyok szerencsés ismérni: hogy a' zártkörök kerítései nem szorosak, s' nemcsak egy osztályra szorítvák, azok jelenléte mutatja, kik részeseik; a' társalkodás nem hogy feszés volna, sőt szabad; ki vagyon rekesztve azokból az idő- s' lé-

lekülő, sokszor veszélyes kártyajáték, tetszés szerint körökbe vegyesen osz-
va, nem mint más némely országokban csak theatrum, szép idő, hanem köz-
érdekes dolgok a nem suttogó beszélgetés tárgyai. — Tagjai „talpas med-
vékhez“ épen nem hasonlíthatók, sőt olyan mivel férfiak és hölgyek, kik
Európa akármely miveltsége társaságaiba tisztelettel fogadtatnának. Ezen
körök tagjai azon lelkes hazafiak is, kik a közelebbi országgyűléseken tör-
vényhez és alkotmányhoz oly hű ragaszkodásukat bizonyították 's kik min-
den közjóra célzó intézeteknek buzgó alapítói 's bőkezű előmozdítói. Idősb
Zeyk Dániel s. k.

KÜLÖNFÉLE. Folyó évi január 25kén ünnepelte nagygeresi (Soprony-
megye) evang. gyülekezet iskola-tanítója N. Apáti Kis Pál ur, mint névnapján
egyszersmind, fél-százados házassága aranymenyekzőjét. Melly alkalommal,
helybeli lelkész Kis József ur lelkes beszédet tartván az agg párt megáldot-
ta. Nevezetes, hogy mult 1839. nov. 1 kén, ez saját hivatalának félszázadát
üllötte, és így két év alatt, két, félszázados ünnepet tartott. A' 73 esztendő
aggastyán oly jó erőben van, hogy vendégeinek önvadászta sülttekkel ked-
veskedett. — Győrtt a négy hónapra 2000 pengő forinttal biztosított színész tár-
saság, Fekete Gábor vezérlete alatt febr. 25kén kezdé meg mutatványit. E' tár-
saság szellemi erejére nézve ugyan még most bizonyosan sok kívánatot hagy ki-
elégítettlen; de az is igaz Fekete részéről, hogy 3 — 4. hét alatt mostoha színi
körülmények között egy minden tekintetben jó színész-társaságot rögtönöznie
lehetetlen volt, 's mentségeül szolgál az is, hogy csakugyan szerződött tagjai min-
den iparkodási sőt áldozati daczára Pécsről mind e' korig sem érkeztek meg.
Egyébiránt bizton reményli a' színészbiztosító egyesület, hogy az ősi hóna-
pokra e' társaság tökéletesen rendezve 's akkor a' várakozásnak is megfelelőbb
leend. Ipart, és erkölcsi jó magaviseletet e' színészek közül egytül sem tagad-
hatni meg, 's ez a' mint egy részről az igazgatónak méltó dicséretére válik,
ugy más részről a' biztosító egyesületnek is kezesség, hogy törekvési 's áldozati,
mellyeket e' nemzeti ügy körül eddig már tett 's ezután is tenni kész, a' kívánt,
gyümölcsöt megtermendik. Lendvayné győri tisztelőji által, teljes méltánylat-
jok némi csekély kijelentéseül, utolsó vendégjátéka után egy igen csinos készü-
letű ezüst czukortartóval, és díszes mivű tokban egy szinte ezüst evőkészület-
tel tiszteltették meg. Most legfőbb ohajtásunk, hogy a' szomszéd t. Komárom és
Fehérmegyék is velünk hasonló honfi tüze lobbanva e' naponként erős lábra
állandó színész-társaságot ápolni 's magas pártfogásuk által a' nemzeti nyelv
terjesztésére csinosítására a' győriekkel kezét fogni sziveskedjenek!

A m e r i k a.

Február 15kén Philadelphában minden bank, még az egyesült status-
bankot sem véve ki, elkezdett kész pénzzel fizetni. — Uj-Granadában zen-
dülés ütött ki; több kerület elszakadt a' középponti kormánytól és önállóvá
nyilatkozott. — Mac-Leodot szabadon bocsátották, de ez után csak hamar
egy csoport fegyveres nép ismét fogságba vitte őt vissza. —

Spanyolország.

(Surlódás a' francziákkal.) Az Eco de Comercio szerint Malagából febr.
7ikén egy francia gőzös nagymennyiségű spanyol pénzzel Marseillebe akar-
ván indulni, a' tartományi felügyelő a' katonai kormányzóval egyesülten sie-
tett ezen a' spanyol törvényekkel ellenkező kivitelt meggátolni, 's kérte a' fran-
czia consult: menjen velök azon gőzöst megvizsgálni; a' consul nemcsak vo-
nakodék ez igazságos kívánatnak megfelelni, hanem még azzal fenyegetőzék,
hogy egy épen a' malagai kikötőben horgonyzó francia hadihajórul lövetni
fog, ha a' hatóság csakugyan a' gőzöst megmozdításához fogna. Miután
azonban értésére adák, hogy a' kikötőben föllállított álgyutelepek igen kön-
nyen fenékre fogják a' francia hajót lödözhetni, késéssel nyilatkozáék a' con-
sul a' felügyelő elkísérésire. De alig léptek a' gőzösré, 's a' consul azonnal pa-
rancsolá a' gőzös kapitányának, hogy ne mutasson meg semmit a' spanyol
tisztviselőknél, hanem haladék nélkül induljon; e' parancs után a' consul
visszaugrott dereglyéjébe, és a' spanyol tisztviselők kényszerültek őt nyom-
ban követni, mert különben akaratlanul is Marseillebe fogtak volna utazni. A'
spanyolok büszkeségét legfőbb ingerültségig sérté e' méltatlan bánásmód. —

(Az egyházi ügyek 's éjszakai hatalmak.) Madrid, febr. 19ikén: „A' ró-
mai spanyol követ hivatalos tudósítási szerint Izabella királynét a' szent atya
még mindeddig sem ismeré meg királyi méltóságában; magányos levelek sze-
rint azonban azon idő már nem igen távol van, mellyben ez csakugyan meg
fog történni, mit leginkább Krisztina királyné buzgó közbenjárultának köszö-
hetni. Azt is rebesgetik, mikép Ausztria és Poroszország szinte rövid idő
mulva megismerendik a' spanyol királynét, mit egyébiránt a' kormányzóság
nem igen sürget, a' föllengősdiek pedig mindenkép gátlani törekszenek, mi-
vel attól tartanak, hogy az éjszakai hatalmak befolyása az angolt csökkenteni
fogja, mit terveikre nézve károsnak hisznek. Hogy e' megismerés csakugyan
el fog következni, azt már nem igen vonhatni többé kétségbe, mert d. Car-
losra nézve Spanyolország örökre elveszett, 's így ezentul pillanatig sem ké-
teskedhetni már, hogy kié leend Spanyolország. —

A n g l i a.

(Az irlandi kérdésben a' ministerség győzött.) London, február 26ikán:
„febr. 24ikén majd regg. 2 óraig tartván az alsóházi ülés, Morpeth kormány-
indítványát az irlandi választásjavításra nézve 5 szónyi többséggel másodzo-
ri fölolvastatásra fogadák el. Shiel és Bulwer hathatósan szölk a' ministerség
mellett, 's Graham ellenkező szónoklata hatály nélkül maradt. E' vita élénk fi-
gyelemben tartá a' városi közönséget; de azért nem nyomható el azon folyvást
növekedő bámulatot, mit Morrison Jakab roppant befolyása napról napra na-
gyobb mértékben gyakorol Anglia kereskedési ügyeire nézve, mellyek nagy
részben az egész kormányzatra is eldöntő erővel hatnak. Morrison J. oly sze-
gényen jött Londonba, hogy botján 's csekély öltönyén kívül semmivel nem
birt, mit magáénak mondhatott volna. Szolgálatba állván egy szegényebb sor-
su kereskedőhöz, annak lányát nőül vevé, 's halála után vagyont öröklé,

mellyel annyira birt emelkedni, hogy most már az egész amerikai kereskedés
kezében van. Embereinek száma 42ezerre megyen, 's ezekkel ő oly kitünőleg
jól bánik, hogy minden pillanatban bármire is használhatja őket, mit egyik
angol ministerről sem mondhatni el. Most minden befolyását arra fordítja,
hogy az angol kereskedés minden bilincsét föloldván a' kereskedőseget egészen
szabaddá változtassa, 's törekvéseit az egész szabadalmú párt oly határozottan
támogatja, hogy azok igen valószínűleg kívánt eredményhez jutandnak.

(O'Connell Francziaországgal fenyegetőzik. A' halálos büntetés ügye.)
O'Connellt Belfast vidékén 400 fegyveres protestans várta; de az izgató sze-
rencsésen kikerülte a' veszélyt, 's helyette képmását lödözék össze a' vak-
buzgók. A' ministeri Observer legközelebb azon megjegyzést tevé, miszerint
az irlandiak semmi ármányos szövetkezésben nincsenek a' francziákkal, mire
O'Connell azt válaszolja, hogy mindeddig illyesmi nem történt ugyan; de kér-
dés: nem fog ézentul megtörténni, ha az angol parlament hidegszerű szem-
telensége továbbra is megfosztja igazságos jogaiktól az irlandiakat. — Az
alsóházban Rich indítványt tön, miszerint ezentul a' kivégzések törvényes ta-
nak jelenlétiben titkon történjenek, mivel tapasztalás tanítja, hogy a' nyilván-
nyos kivégzések nem hasznos, hanem inkább káros következményűek a'
közönségre nézve. Fox Maule a' kormány részről az indítványzó e' véleményi-
ben osztozék ugyan, de azt hívé, hogy Angliában, hol minden boldogság-
nak legkorlátlanabb nyilvánosság szolgál alapul, a' titkos kivégzések még
károsb hatásuak fognának lenni, 's azért a' halálos büntetést inkább egészen
eltörletni ohajtá. E' rövid vita következmény nélkül maradt. —

Francziaország.

(A' titkos költségek vitatása.) Február 26ikán a' titkos költségek vita-
tását folytatók a' követkamrában; Duchatel többszöri föl szólítás után röviden
védelmezé a' ministerséget, hogy belpolitikájának jóságát az is eléggé bizo-
nyítja, miszerint az ingerült kedélyek majd egészen lecsöndesültek; mi pedig
a' külpolitikát illeti, arra nézve szinte nincs mit szólni, mert a' ministerség
valamennyi tagja közt lehető legnagyobb vélemény-egység uralkodik. Ducha-
tel nyilatkozata után sokan szavazást sürgettek; mi azonban Thiers közben-
szólása miatt más napra maradt. —

(A' követkamra 80ezer ujonczot fegyverre szólít. Paris megerősítése.)
A' követkamrai ülésben febr. 22ikén a' 80ezer ujoncz ügye kerülvén vitatás-
ra, a' válaszmány ezekből ez uttal csak 40ezret kívánt fegyverbe állíttatni;
de Soult tábornagy határozottan az egész sereg kiállítását sürgeté, mi a'
kamrában nagy megindulást okozott. Soult indítványa 220 szóval 15 ellen
törvénynyé erősült, 's a' 80ezer ujoncz haladék nélkül egyenruhát öltend. —
Karr Alfons „Darázsok“ című röpiratában gúnyosan támadja meg Paris el-
bástyáztatását, mondván, hogy a' Bastillet jónak lelék a' francia polgárok
lerontani, holott abba csak egyenkint zárta őket a' kormány; most ellenben
örömmel hagyják magokat házaikkal 's családjaikkal együtt elzáratni! „Való-
ban, szől tovább Karr, megható lenne, ha a' pairkamrai többség a' kérdé-
ses törvényt ellenezve így szölna: „Megálljatok! ti fölkapott ügyvédek, ti nyu-
galmazott harisnyatakácsok, meggzagult fűszerárosok, ti e' szegény or-
szágot elég sokáig zsebeltétek, raboltátok 's gyaláztátok; mi, a' francia ne-
messég végmaradványi, utódjai azon hősöknek, kik Franciaországnak egy-
kor dicsőséget 's győzelmeket szerzetek, mi parancsoljuk, hogy megállja-
tok.“ De hiában szölnk; néhány pair a' törvény ellen szöland, a' többség
pedig elfogadandja azt.“ —

Törökország.

(Tanácskozás M. Ali jövendőbeli állása iránt.) Konstantinápoly, február
10. Február 4kén gyűltek össze a' török főtisztviselők és a' négy hatalom
követi Rezsíd b. elnöksége alatt M. Ali jövendőbeli állása elhatározása vé-
gett. Tanácskozási szönyegen köv. dolgok voltak: A' M. Alinak engedett ked-
vezmény magzatira is kiterjesztetik. Az idegen hatalmakkal kötött szerződés-
sek, mint szinte az ország minden kibocsátott és kibocsátandó törvényei Egyip-
tusban is olyan erővel bírnak, mint a' többi tartományban. Egyiptusban csak a'
szultánért imádkoznak. A' pénzveretés a' szultán jogai közé tartozik. A' ka-
tonai és polgári tisztviselők olyan egyenruhát viselendnek, millyent a' szultán
behozott vagy behozni fog. Az alkirály csak 24 ezer főnyi sereget tarthat,
tisztet csak kapitányságig tehet, a' többi pedig a' porta kinevezésitül függ.
A' katonaság hópénzét szinte a' porta határozza meg. Ezen dolgokban mind-
nyájan megegyeztek, de a' pénzügyben megoszlottak a' vélemények. A' három
szárazföldi hatalom követi Alinak akarják a' pénzügy vitélet engedni, de Ponsonby
I. azt mondá, hogy ha állandó adót határoznak meg, Ali akkor végtelen zsar-
lást követend el szegény alattvalóin, és semmi sem kíván oly sürgetős javi-
tást, mint a' pénzügy; a' többi e' mellett csak mellékes dolog. Jól értesült sze-
mélyek szerint a' porta az állandó adó mellett fog nyilatkozni. Az öröklési
rendet Ponsonby I. úgy kívánja megállapíttatni, hogy a' szultán M. Ali örök-
sei közül az alkalmatost kénye 's kedve szerint válaszsa és nevezze ki uralko-
dásra. E' gondolat igen tetszett az ülésben jelenvolt török tisztviselőknél.
— Szyriában nagy rendtelenség uralkodhatik a' szultán 's ergében, miért a'
botozást újra helyre állították. — Mint rebesgetik a' négy szövetséges hatalom
követi felszólították a' portát az iránt, hogy Jeruzalemben a' szyriai hely-
tartótól független musselimet tartana, ki mellé a' keresztyének óalmazása te-
kintetibül néhány európai ügyvivőt adna. —

S c h w e i z.

(Ausztria ovástétele a' kolostorok eltörlesztése ellen.) Aar, febr. 16. Az
ausztriai követ köv. ovást tett kormánya nevében az aargau kolostorok eltör-
lése ellen: „Ő fels. az ausztriai császár, mint a' Habsburgház ivadéka, melly
a' Muri kolostort alapította, és Aargau megyében több más kolostort jószá-
gokkal megajándékozott, a' legünnepélyesbben ovást teszen, mindent oly tett el-
len, melly által azon jószágok elvonatnak azon czéltől, mellyre azokat ala-
pítója eredetileg szánta és föntartja magának mind azon jogot, melly ezen ovás-

tételből származhatik. Ő fels. az ausztriai császár ezenkívül felelőssé teszi az aargauai hatóságot a sirbolt megszenteltetéséért és bolygatásáért, hol eldödei nyugosznak, mint szinte a levéltárért is, hol a habsburgi grófok oklevelei és czimjei tartatnak. Bombelles. — A' schweizi közgyűlést mart. 15re hitta össze a' főhely.

Németország.

A' hannoverai király tudatja a' göttingai diákokkal, hogy ki ezután titkos társaságba vegyülend, ha szinte annak nem politikai célja van, még is törvény büntetése alá esik, 's jövendőben semmiféle közhivatalt nem viselhet. E' jelentés nagy figyelmet gerjeszte, mivel némelyek a' közhivataltan nemcsak a' kir. hivatalokat, hanem az ügyvédkedést és orvoskodást is akarják érteni. — A' volt hollandiai király Oultremont gr. kisasszonnyal csakugyan összekelt Berlinben. A' menyasszonyt 45—50 esztendősnék, a' völegényt 70nek állítják. A' német szövetség hadserge szerkesztését 's úgy elhelyezését mint szemléjét illető jegyzőkönyv, melyet Thilt és Krausentek táb. Radovitz ezr. és Hesz ausztriai táb. készítettek és aláírtak, már Bécsbe küldetett. — Febr. 1Ska óta a' Rajna megtisztult jégtől 's a' hajóhidat helyreállították.

(Goldmann nézete Napoleonról és a' jelenkorral.) Az ismértés egyházi szónok Goldmann hódolási szent beszédét, melyet a' berlini udvari templomban tartott, köv. utóirattal nyomatta ki: „Oct. 15kén, egy nappal a' jénai ütközet után, egy nappal a' nemzetek lipcei ütközete előtt, az örömteljes berlini hódolás napján, akkor, midőn a' király népe előtt állott, 's a' nép a' király előtt: akkor a' messze tengeren levő pusztá szigeten egy koporsót emelének föl a' sir mélyéből, hol az 19 évig csendesen nyugvék. És midőn a' földél felpattant, előtűnt egy halvány, hideg, ismértés arcz, a' beesett szemek szelidre huzódva, a' finom kéz, mely egykor olly hatalmasan forgatá a' fegyvert, kissé fölemelkedve, — úgy volt ott a' császár holt teste, 's a' körülálló élöket mély borzalom futotta meg. Ekkor sutogás szakította meg a' csendet — a' halott sápadt ajkáról jött e az? — akkor úgy szólt, mint ki álmában beszél — úgy szólt az, mint lélekhang a' más világról: „Istené voltam én is, még inkább mint tudtam; isten végzetének segítője, az ő ítélő karja 's nevelő kegyelme — számtalanra nézve, Németországra, de legkivált Poroszországra nézve. Karom legjobban nehezült Poroszországra, mely bűnös volt. Az ő karja legerősebben sujtott engem, azért megbűnhődött 's így semmivel sem tartozunk egymásnak. A' holt én vagyok, ott nincsen gyűlölség, ott a' szeretet lakozik; az isten: szeretet! És ma még egyszer szeretettel emelem föl halálsápadt arczomat a' szent fényre, a' napon, az órában, jó jelül és megáldom a' messze királyt és hódoló népét. Az én áldásom intés. Halljatok és gondoljátok, a' halottak látnak. Én nagy voltam a' földön oh király!; nekem egy birodalmat kellett rendbe szednem, 's mególtalmaznom a' világ ellen, nekem az ütközetek császárságának. Tíz század pillant le rám. Te rendet, szeretetet és hűséget találsz; légy nagy; állítsd föl a' népboldogság képét, melyre tíz évezred is bámulva tekintsen. A' hű, üres látszatot, a' fölékesített halottat, öszszeszedtem nálatok. Törjete a' való után, mely él, és megmarad. Ne vesződjetek ábrándos elméletekkel, tekintsetek az életbe. Mig ti álmodoztatok, én addig tettem, 's midőn fölébredtetek, egy új alakba öltözött világ volt körültek. Az idő komoly; ismerjétek meg magatokat. Ne forduljatok meg, mert előrobban a' régi szükség. Ne állapodjatok meg, mert újra visszaestek. A' pulya lelkek nagy időt ültetnek fel bíról, mely őket kigyomlája. Menjete, mint nagyok az idő elibe, úgyuralkodtok rajta. Én elnyomtam a' szabad szót, és megbuktattam a' szabad telt. Tanuljatok rólam. A' népek nem gyermekek. Ők férfiakká küzdekedtek. Tiszteeljétek a' férfi szót és tettet. Mindent a' néppel és nép által; mert ti a' nép által győztetek, a' nép erős élete a' ti erőtok. Legyetek egyek, az egyenlenség adott titeket kezeimbe. Legyetek hűvek magatokhoz; a' hűség megszabadít. Ne legyetek európai hatalom; de legyetek atyafókfiával német hatalom, úgy egykor ítélő bírái lesztek a' világnak. Halljátok és kövessétek! Nem sokára más név alatt ismét eljövök, mint segítője az örök végzetnek, fenytője az uraknak, karja a' törvényszéknek. Lakoztatok egy kis időig isten félelmében, hiven magatokhoz, az ur áldásával a' napvilágon, mig leszálltok a' sir éjébe. Az örök irtalom rajtam és rajtatok.“ Ekkor elhallgatott 's a' császár halvány és hideg képe ott feküdt, mintha tovább akarna álmodni; és a' koporsó ismét bezáródék fölötte. —

Azon nagy vasut, mely Berlint a' Rajnával öszszeköti, 's mely Hallen, Kasselen megy keresztül, országos költségen építették. — A' jénai egyetemnél a' diákok száma mult évben 460ra ment, kik közül 210 külföldi, hittudományt tanul 134, törvényt 157, orvosi tudományt 78, philosophiát 91. 25tel most kevesebb diák volt, mint tavaly. Ezentul oda is mehetnek a' magyar- és erdélyországiak. — A' müncheni kir. öntőgyárban Jean Paul és Mozart emlékein szorgalmasan dolgoznak, egyik august. közepén, másik nov. elején lepleztetik le. — M. m. Frankfurtban az utóbbi 14 nap alatt 5 személy vetett öngyilkosság által véget életének. — A' porosz kir. újra 100 Fridrikaranyt adott Herman hős emlékére. — A' poseni országgyűlés megnyitását feszült figyelemmel várják; mert mind ollyan követek választattak oda, kik ellenei a' porosz kormányynak 's tulzó védői a' lengyelségnek. —

Egy rajnai német a' szétdarabolt Németország egyesítését, az elágazott erők öszpontositását a' német vámelegesület által reményli elérhetőnek, melynek hatalma és természete napról napra világosabb leszen a' németek előtt, 's mellynek befolyása, minden akadály daczára, évről évre szembetűnőbb leend. A' vámelegesület által nemcsak Hollandiát, Belgiumot, és Schweizot huzzuk körünkbe, nemcsak azon közvetlen nyomást öszlatjuk el, mely századok óta nehezkeedik a' német kereskedésen, hanem még Dánia elibe is törvényt szabunk, Szkandinávia állását meghatározzuk, Angliát német érdekhez bilincseljük, Oroszország befolyását éjszakon csökkentjük, a' levantei kereskedésnek urai leszünk, Belgium által végre a' francia politikát keskenyebb körbe szorítjuk.

Szóval az Németország állásának kijelentése Európában: mint a' német szövetség különös hatalomként emelkedik föl a' nagy hatalmak, középrendű hatalmak és kisebb statusok közt, de azért sem nem egyik, sem nem másik, a' német vámelegesület is olly hatalmat fog képezni, 's először ugyan csupán az anyagi érdekeket képviselendi, de a' német nép benső akarátjában gyökerezvén, minden german népet egy körbe huzand, mellynek középpontja természetesen Németország. Így a' német vámelegesület szellemi tekintetben is ropant fontossággal bír. — Berlinben febr. 20ka táján azon alaptalan hír kóválygott, miszerint Parisban a' porosz követ lakát megrohanta volt a' nép. Ennek a' harczerető fiatalok igen örültek, mert úgy mond egyszer már csakugyan háboru lesz, és megmutathatják a' francziáknak, hogy most nem olly könnyen fognak boldogulni, mint 14 Lajos és Napoleon idejében? — 120 hittudományhallgató kérelmet nyújtott be a' porosz királyhoz az iránt, hogy Strauszt a' hallei egyetembe hiná meg hittudomány-tanítónak. — Az athenei egyetem közlekedésbe tette magát a' német egyetemekkel. — Berlin népeisége jelenleg 330ezerre megy, ezelőtt ötven évvel pedig 180ezerre ment. —

Aden

Aden, január 10. Most itt csend van mindenütt, a' város népsége 's ereje növekszik. A' „hit visszaállítóját“ — így nevezte magát az öreg arab főnök — a' sanai imam megverte, elfogta 's le is nyakaztatta. A' támadás majd egészen el van nyomva. Az imam a' morkai, hodeidai és zebidi kikötőt szándékozik megtámadni; az angolok iránt jó indulattal van. A' francziák Abysinia partján 38 mfdnyit hosszú és 10 mfdnyi széles földet foglaltak el, meg erősítettek és Cydnék neveztek. Azt hiszik, hogy ott a' francziák kereskedő gyarmatot akarnak állítani. —

Svédország.

Stockholm, februárban. A' szakadás mindinkább növekszik 's a' leplek v. köpönyeg-alatti megtámadás a' király ellen gyakoribb lesz. Most a' miniszteri pénztár hiánya van napi renden, mely 775ezer tallerra rug. Itt ugyan nem annyira pénzrül van szó, mint azon jogról, mint költhettek a' miniszterek a' RR. tudta nélkül. Azért már előre pengetik, hogy a' külföldi hitelezőket a' nemzet becsületeért ki kell fizetni, a' belföldieket pedig nem (a' király is 100 ezer tallért hitelezett) mivel ezek tudhatták volna, hogy a' kormány a' RR. jóváhagyása nélkül semmit sem vehet kölcsön. —

Oroszország.

Lengyel határ, febr. 10. Pétervári hírszerint a' szolgálattelvő nemesseget, mely igen megsaporodott, korlátozni fogják, és a' régi családok fényfentartása végett előfiséget (majoratust) állítandnak. — Mint beszélnek Kalis körül 80ezer főnyi moszka serget öszpontositnak 's már a' végett a' szükséges intézkedést meg is tették. —

Posen, február 18. Hiteles tudósítások szerint újra elkezdődött Lengyelországban a' moszka csapatok mozgása a' porosz határ felé, úgy hogy már 50 ezer főnyi sereg van a' határ közelében, mit 75ezer főre emelnek. Tavaszkor ezen sereg Kalis körül táborba szálland és mindaddig, mig az európai béke tökéletesen biztosítva nem leszen, ott marad. Franciaország tartós hadi készülete nagy száka a' moszka szemében. Varsóban szinte tetemes haderő áll, és a' Lengyelországban öszpontositul moszka sereg száma jelenleg 150 ezerre megyen. — A' kiewi kerületben állomásozó lovasság parancsot kapott, hogy szekerei számát 32rül 48ra emelje. — A' hadminiszterség senkit nem bocsát többé el szabadsággal; sok fiatal tiszté lett, mi oda mutat, hogy tavaszkor könnyen kiüthet a' háboru. — Martiusban nagy táborjáráshoz fognak a' cserkeszek ellen. —

Olaszország.

Nápoly, február 9. Sziciliai levelek szerint a' kén-aknak bezárattak, mi által a' kém munkások legnagyobb inségre jutottak. — Krisztina volt spanyol királyné Sabinában fekvő jószágot akar Munoz urnak venni; de mivel azon jószággal a' hercegi czim is együttjár, a' pápai kormány felszólította annak bebizonyítására, hogy Munozzal pap eskette össze. — A' pápa b. Droste kölni érseknek azon tanácsot adta, hogy a' bibornoki kalapot fogadja el, így szép szín alatt elhagyhatja érséki székét. —

Görögország.

Triest, február 11kén. Görögország pénzállapotja javulóban van; több mint 3 millió drachma van az ország pénztárában, pedig nem rég egy millió francot küldöttek Parisba kamat fejében.

Belgium.

Hír szerint a' belga püspökök minden egyházi megyében trappista zárdát szándékoznak állítani. Már kettő van, még hármat fognak létesíteni. —

Legújabb: A' bellunoi hg, Victor tábornagy, mart. 1sején meghalozott. — Montpellierben egy titkos „Népboszuló“ nevű társaságra bukkantak, mely déli Franciaország hat városinak (Avignon, Marseille, Lyon, Nimes, Montpellier 's Toulouse) vagyonosbjaitól sok száz ezer frankot szándékozott titkos kivégeztéssel retteggetés által célaira kizsarolni. Néhány tagja Montpellierben fogva van. Most, miután Parisban a' Giraffa (szarvasteve) az Osageok, indiai bayaderek 's a' zendülési térre állított Luxor-obeliszk kimentek a' divatból 's miután Napoleon császár is nyughelyre tétetett a' rokkantak palotájában, most a' grenellei téren nyitott artézi kut (mely mintegy 1600 lábnyi függőleges mélységből lövellő föl hatalmas vizsugarát) foglalkodtatja P á ri s kandi csődnépét, mely viz ezerféle orvoslás 's keresetmódra szolgáland anyagul a' szemes párisi vállalkozóknak. A' pairkamra Mounier urat (Páris megerősítettése legnagyobb ellenesét) nevezte ki ezirántai biztossága tollvivőjének, a' biztosság maga már a' szakadatlan körzöfal elhagyatását javasolja módosítványlag. — Ibrahimnak Damaskusból elköltözte után néhány napra elkezdették a' visszatorlást a' keresztyének ellen. —

Dunavizállás mart. 12kén: 18' 10" 3''' a' zerus felett.

1834ki kölesön mart. 10kén: 670.